

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.Feladó szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELADÓ SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 93.Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dezseuhy-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjszabás szerint közölünk

A tél

maholnap újra véget ér. Egy hónap múlva már megint megindul a mezei munka, avagy talán már e hónapban is hozza lehet fogni. Őszi aztán újra lehet mit végezni. Dolgozunk és keresünk ezen idő alatt, lesz kenyér a háznál, sőt még husra s kalácsra is telik a tavaszi, nyári s őszi hónapokban.

Ezért várja már sok makói ember nehezen a tavaszi, a mezei munka megkezdését.

Mert a tél rossz időszak a makói emberre. Enni akkor is csak úgy kell, mint a munka hónapjaiban, de ezenkívül még melegedni is kell. Tűzifa is kell hát és ruha is több kell.

Csak hogy éppen az a bökkenő, hogy több a kiadás, mint volt a nyáron, de nincsen - kereset. Ha kereset nincs, akkor meg pénz sincsen, amiből kenyeret, húst vagy kalácsot és tüzelőt lehetne venni.

A tavaszi, nyári s őszi hónapokra sincs azonban annyi kereset, amiből téli is annyit el lehetne tenni, hogy annyi juthasson, amennyi a nyári hónapokban. Télen keserves ezért az élet. Éhség, fázékonyság, nyomor tanyázik nagyon sok házbán.

Most, hogy újra mulóban van a tél s újra láttuk a sok nélkülözést, rá kell jönnünk, hogy mégse jól van így és hogy a téli rossz időket kis akarattal jó időkké lehetne átváltoztatni.

Nem elég az, hogy csak így hagyjuk az évszakokat évszakok után elrohanni és konstátáljuk, hogy egy évvel idősebbek lettünk. Idők haladtával nekünk is haladnunk, okosodnunk kell.

Most úgy telik a tél, hogy szinte a sutba ülünk egész napokon, heteken, sőt hónapokon át. Ölbetett kezekkel minden munka nélkül. Azért, mert nincs - munka. Nincs amihez kezdjünk, nincs amit véggezzünk. Mert a mezei munkán túl nagyon keveset vagy tán mit se tudunk.

Úgy kellene hát, hogy a telünk se lehessen jövedelmet hozó munka nélkül, hogy télen is megkereshetnők a napi szükségleteinket. A kenyérre valót, sőt hogy ekkor is teljék husra, kalácsra s melegítőre is.

Rá kell már egyszer jönnünk, hogy sok olyan munkát elsajátíthattunk, aminek a végzésével téli

időben épp úgy pénzt keresünk, mint nyáron a mezei munkával. Sok olyan munkát megtanulhatnánk s begyakorolhatnánk, amiket télen át benn a szobánkban lehetne végezni és amelyikkel szépen lehetne keresni.

Vannak vidékek, hol a vesszőfonásból s kosárkötésből a nép szép hasznót húz. Aztán sok más famunkát, amikért most gazdáink messziről jövő kereskedőknek szép pénzeket adnak, nem nagy fáradsággal s csak kevés tanulással itt Makón is elkészíthetnők.

Csak hogy mindezekhez, hogy idáig jussunk, akarát kellene. S kellene, akik mindezeknek a munkáknak miként lehetőséget elvezetésére elvezetnék s kitanítanák a mi népünket is.

Ha már ez időn nem is lehet ez így, de a jövő őszi jó lesz gondolkodni azon, hogy a jövő többi telünket miképpen lehetne másként eltölteni. Úgy hogy akkor is dolgozzunk, akkor is keressünk s akkor is épp olyan eléggé jól éljünk, mint a nyári hónapokban.

Vessző.

A koldus halála.

Hetvenezer korona a hagyatéka.

Sipos Mihály napszámos embert igen sokan ismerték Makón. Rongyos ruhájával mindenütt szánalmat keltett, sőt nem egyszer elfogadta az önként felajánlott alalmizsnát is.

Különbözik Sipos Mihály tulajdonképpen nem volt koldus, hanem olyan olesó küldőnc, ki pár fillérért teljesített szolgálatokat bárkinél is. Olykor elállott ugyan napszámába, de ezt csak azért tette, hogy megtévessze a világot, mert az a rongyokba burkolt, koldus kinézésű ember nem volt más, mint egy vén uzorás, ki 70 ezer korona vagyont harácsoló össze és mégis a Honvédban albérlésben lakott.

Az utóbbi időben, különösen ősz óta alig keresett valamit ez a 64 éves ember, de nem is járt utána. Többnyire otthon ült hideg szobájában, ha azt a szegényes viskót, melyben lakott, szobának lehet nevezni. Hogy szegénységét lakásadója előtt még inkább feltűntesse, olykor napjában csak egyszer evett, de főtt étel néha hetekig sem került asztalára.

Az este azonban a vén zsigori

mégis valami rántott levest kotyvasztott magának, miből néhány kanállal evett és aztán összeesett és az asztal alatt szívészélhűdés következtében meghalt.

Lakásadójának feltűnt ma délelőtt, hogy az öreg ember szokása ellenére igen soká maradt szobájában, ezért benyitott hozzá és látta Sipos hulláját az asztal alatt. Holtan.

Az esetről nyomban jelentést tettek a rendőrkapitányi hivatalnál, honnan Csala Karoly rendőrkapitány a városi orvossal a helyszínré ment.

Az orvos a halál okául szívészélhűdést állapított meg. Csala Karoly rendőrkapitány pedig vizsgálatot tartott a lakásban, hol felnyitották Sipos Mihály egyetlen butor darabját: egy kis zold katona ládát, melyben első sorban két takarékpénztári könyvet találtak, egyikben 41,871 korona 86 fillér, másikban 3743 korona 39 fillér betét volt. A pénzek mind a hmvásárhelyi takarékbán vannak elhelyezve.

Talált még a vizsgálat a rossz kis ládában körülbelül 26 ezer korona értékű első rendű kötelezvényt és jó váltót, melylyel a vén uzorásnak helyből tartoznak.

Az értékeket a hatóság őrizet alá vette és összehívta Sipos Mihály rokonságát, kik mindannyian földhöz ragadt szegény napszámos emberek, kik most nyolcan öröklék Sipos Mihály vagyonát.

Itt említjük meg, hogy Sipos Mihály fiatal korában béres volt és keresményét már akkor sem költötte el, hanem kiadta mindig magas uzsora kamatra.

Uzsorával, zsigorisággal harácsolta össze a sok pénzt, mely mellett talán soha jól nem lakott, de most olyan szegény embereknek jut, kikre a váratlan örökség úgy jön, mintha az égből pottyant volna alá, de az az egy bizonyos, hogy ezekre a szegény emberekre a kis vagyon nagyon nagyon rá fér.

Leforrázott kis gyermek.

A gondatlanság hallottja.

A napi lapok csaknem naponta hoznak értesítést arról, hogy hol itt hol ott, esett egy-egy kis gyermek a szülői gondatlanság áldozatául. De ha nem olvassuk a na-

pi lapoknak ezeket az elszomorító közleményeit elég, hogy csak betekintünk a statisztikai hivatal kimutatásába, annak és egy tekintélyes szám tűnik elénk, mely mutatja, hogy évenként hány ártatlan gyermek élete esik a szülői gondatlanság áldozatául.

Makóvárosában, főleg pedig Csanádvármegyében nem ritkák a szülői gondatlanság következtében előforduló gyermekhalál esetek.

Most battonyai levelezőnk értesít bennünket hasonló esetről, mely a következő.

Algya Vladné született Ingyin Bozsikka ma reggel Lyubonir nevű másfél éves kis fiát akarta füröztetni, azért körülbelül 2 liter forró vizet öntött a szobában lévő tekőbe. Minthogy azonban a víz igen forró volt, az asszony kiment az udvarra, hogy a forró vízhez hideget hozzon.

Mikor visszatért, borzasztó látvány tárult eléje. Kis fia a forró vizet magára rántotta és súlyos égési sebeket szenvedett.

A keservesen javszékelő kis gyermekhez a megrémült anya nyomban orvost hívott, de az már nem tudott segíteni, mert a kis fiú délutánra belehalt seibe.

A hatósági vizsgálat azonnal megindult és az anyát gondatlanságból okozott emberölés miatt vonják felelősségre.

Dr. Kiss Pál indítványa. Lapunk szerkesztője, dr. Kiss Pál ügyvéd s városi képviselő ma sürgős indítványt adott be a város képviselőtestületéhez s kérte, hogy indítványát már a hétfői közgyűlés tárgyalja le. Az indítvány azzal a fenyegető veszedelemmel foglalkozik, mely a Maros kiöntései s a töltésen átszivárgó és felfakadó talajvizek folytán az egész várost szinte katasztrófálisan fenyegeti. Mivel az indítványozó úgy látja, hogy a város elöljárósága nem tulajdonít e veszedelemnek olyan jelentőségét, amilyen kellene, a képviselőtestületet kéri sürgős intézkedésre s illetve arra, hogy ez szigorúan utasítsa a tanácsot a sürgős tannivalók foganatosítására.

Az állandó választmány ülése. A városi állandó választmány ma délelőtt Galambos Ignác dr. polgármester elnöklelte atatt ülést tartott és a hétfői közgyűlés tárgyait készítette elő.

Jó minőségű bor literenkint fogyasztási adóval együtt
80 fillér, nagyobb vételnél 72 fillér.
Vidékre hektoliter vételnél 56 és 60 fill. literje.
Iritz Sámuel özv. cégnél.

Szép elsőrendű zöld here-széna
kisebb és nagyobb mennyiségben kapható
Iritz Sámuel özv. cégnél

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár 7. Feb. Péntek Róm kath 5
Ignác Görkath Jan 18 Antal Nap két 7
5 óra 32 peckor nyuszik 4 óra
perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai köz-
lézetnek Makóra érkezett jelentése szer-
int a következő időjárás várható;
Továbbra is hideg idő várható, és leg-
feljebb nyugaton némi havazás valószínű.
Sürgönyprognózis: Hideg nyugaton esa-
padék Délhőmérséklet: 3 Celsius.

Küldöttség az alispánnál. Ma délelőtt *Urbanics* Kálmán főszol-
gábiró vezetésével Csanádaiberti,
Pitvaros, Nagymajlát és Ambrózfalva
községeinek 50 tagú küldöttsége járt *Hervay* István alispánnál
arra kérve őt, hogy járjon közbe
a tótkomlósi-pitvarosi utnak kikö-
vezése ügyében. Az alispán a
küldöttséghez intézett beszédében
kijelentette, hogy a kiküldöttség
kérelmének teljesítése igen nehéz,
mert a vármegyének még több
helyen is vannak rossz utak, melyek
kiepítésüket várják. Ő mind
az utat szeretné mielőbb kiepíteni
és az államépítészeti hivatallal ké-
szítettet is egy építési program-
mot, mely felöleli valamennyi jár-
hatalan ut kiepítését. Ennek
kérszül vitele pedig igen nagy
költséggel jár, mint a jelenlegi
rossz pénzügyviszonyok között meg-
szerezni nem lehet. Mindennek dacára
előterjesztést tesz a törvény-
hatósági bizottságnál az összes
utak kikövezése iránt, melyben ben-
foglaltatik a tótkomlósi-pitvaros ut is.

**A csanádmegei Dmke köz-
gyűlése.** A Dmke csanádmegei
osztálya a hó 16-án vasárnap dé-
lelőtt 11 órakor a makói főgimnázium
tanári termében (I-em.) *évi
rendes közgyűlést* tartja, amelyen a
Dmke általában a kultúra iránt
érdeklődőket az osztály tisztelet-
tel meghívja. Targysorozat: 1. El-
nöke megnyitja. 2. Titkár jelentése
3. Pénztáros jelentése. 4. Az 1913.
évi költségvetés bemutatása. 5. In-
dítványok.

Az iskolaszék alakuló gyűlése.
Az újonnan megválasztott városi
iskolaszék ma délután 4 órakor
tartotta alakuló közgyűlést *Galam-
bósv* Ignác dr. polgármester elnök-
lével, mely alkalommal az isko-
laszék elnökévé *Dózsa* Sámuel
drt, alelnökévé *Poór* Endrét, jegy-
zővé *Madzsar* Gusztávot, gondnok-
ká pedig *Diósszilágyi* Sándort vá-
lasztották meg.

Harcias amazon. Az termé-
szetes és megszokott dolog, hogy
az erősebb nemhez tartandó férfi
megver egy nőt, de az ilyen ritka
eset, hogy a nő verje meg a férfit.
Most azonban ilyen esetről értesít
bennünket mezőhegyesi tudósítónk.
Gábor Istvánné cukorgyári mun-
kás együtt dolgozott a gyárban
Zzurka Lázárral, mivel ma reggel
mikor munkába álltak valami mi-
att összeveszett. Mikor a férfi elég
sok durva szót vagdosott az asz-
szony fejéhez, az asszony felemelte
munkából edzett tenyerét és két
oly hatalmas pofoncséptát mért a
férfira, hogy annak orrán-száján
eleredt a vére. A harcias amazon
ellen könnyű testisértés miatt in-
dult meg az eljárás.

Jegyző választás Apácán. *Fa-
ludy* Karoly apácai jegyző elhatá-
rozása folytán megüresedett jegy-
zői állást ma töltötte be a község

képviselőtestülete és pedig megvá-
lasztották *Faludi* Bélát, az elhunyt
jegyző öccsét.

Didó királyné szerelme. A Dmke
szerdai, felolvasó estélyén *Altmann*
Jakab főgimnáziumi tanár fentü cím
alatt értekezik *Vergilius* „Aeneis”
című hős költeményének híres IV.
éneke alapján *Didó* királyné sze-
relmi kalandjáról és különösen meg-
ható sorsáról.

Orvosi szolgálat vasárnap. Vasár-
nap délután 3 órától hétfő reggelig
a sürgős betegeket dr. *Molnár* Sándor
Kálmán és dr. *Diósszilágyi* *Sámuel*
látják el. Sürgős esetben tehát hoz-
zájuk forduljon a község.
Vasárnap délelőtt azonban valamennyi
orvos rendel.

Nagy tüz Battonyán. Az este
Battonyán kigyuladt *Pasek* István
gazdálkodónak tanója, mely porig
leégett. A kár 1150 korona, mely
biztosításból nem térül meg. A
tüzet a rossz és tisztátalan kémény
okozta.

**A közigazgatási bizottság ülé-
se.** Csanádmegei közigazgatási
bizottsága szerdán délelőtt 9 óra-
kor tartja meg *Hervay* István ali-
spán elnöklésével február havi ren-
des ülést.

**Az orvosi tudomány minden sulyos
kór, de különösen az Epilepsia
ellen lankadatlanul kutatja a bizto-
san gyógyító módszert. Igazán ör-
vendetes, hogy orvosi szakkörök is
mindjobban elismerik, miszerint az a
gyógymód, melyet dr. Szabó B.
Sándor az Epilepsia gyökerees gyó-
gyítására meghonosított, sulyos ese-
tekben is kitűnően beválik. Csak
kötelességet vélnék teljesíteni, midőn
ezt t. Olvasóinknak tudomására hoz-
zuk. Gyógyulást keresőknek díjtalan-
ul ad felvilágosítást dr. Szabó B.
Sándor rendel. intézete. Budapest,
Nagykorona utca 18.**

Csendélet Mezőkovácsházán. Szőlő-
lősi *Tamas* Mezőkovácsházi napszá-
mos ember ma délben a Grünfeld-
féle korcsmában sörözött, mikor
bevetődött oda *Horjeczki* Lajos mun-
kástársa. *Horjeczki* egy kis üveg
pálinkát, de ezt ugyszólván meg sem
ihatta, mert Szőlősi egy sörös üveg-
gel minden szóváltás nélkül fejbe
vágta. A sérülés ugyan nem sulyos,
de azért a vakmerő támadót mégis
feljelentették a járásbírósnál.

**Tolvajszöveget Magyarbánhe-
sen.** Bácskai *Zsuzsanna* magyarbán-
hegyesi asszony rábirta *Nagy* *Cse-
lovsky* *András* és *Kovács* *András*
17 éves suhancokat, hogy *Dankó*
György gazdálkodó padlásáról buzát
lopjanak. A fiatal suhancok enged-
elmeskedtek és a zárt padlásról 66
korona értékű buzát loptak el. Tol-
vajlásuk azonban csakhamar kitudó-
dott és az eljárás mind a három el-
len megindult.

Verekedés a korcsmában. *Mucik*
Gábor *Prekups* *Lőrinc* *Sópa* *György*
Bolkus *János* nagylaki legények az
este vigan boroztak egyik italmérő-
ben mikor oda bvetődött oda *Gebe-
les* *János* kire az egész társaság ha-
ragudott. Mi sem természetesebb,
hogy a beborozott társaság jól elpá-
holta a jövővenyt. Sérülései 7-8 nap
alatt gyógyulnak azért a járásbírósa-
gon könnyű testisértés miatt jelentet-
ték fel őket.

Hurokra került subatolvaj. *Gábor*
Antal kevermesi gazdálkodó néhány
nappal ezelőtt, mint megirtuk kocsi-
jával megállott a nagyvendéglő előtt
és ő betért egy fél liter borra. Mi-
kor kijött, hiányzott a kocsi 40
korona értékű subája. Az esetről je-
lentést tett a csendőrségen mely a
tettest *Tar* *Mihály* kevermesi lskos
személyében kinyomozta, ki ellen
lopás büntette miatt indult meg az
eljárás.

Köménymagos leves. Egy jó ka-
nálnyi zsírból és két kanál lisztből
sütésárga rántást készítünk, egy
kávéskanálnyi köménymagot adunk
bele, néhányszor megkeverjük. Maggi-
féle kockából készült huslevessel

feleresztjük, megsózzuk és felforral-
juk. Átszűrve, pirított zsemlyeszelo-
tekre tálaljuk.

Izzó szerelme. Elsőrangú sláger
a makói *Urania* színház e moziképe.
Egy szegény munkásleány a
gyáros leányával való küzdelmöt mu-
tatja be egy férfiri. Mindketten a
gyár mérnökét szeretik, de a férfit a
gyáros gazdagsága elvakítja és az
elbukott leányt gyermekével együtt
elhagyja. A kétségbeesésében meg-
bosszulja magát a mérnök gyerme-
kén, de mikor a gyáros leánya meg-
hal s így az akadály, mely közöttük
fennállott, megszűnik, bekövetkezik a
jótékony kiengesztelés.

Felülfizetés. A makói lábbeli
készítő ifjak bálján felülfizettek: *Ifj.*
Orosz *Péter* 6 koronát. *Karácsonyi*
János, *Kemény* *Béla* 5-5 koronát.
Mészáros *Mihály*, *Özv.* *Weiszberger*
Miklós, *Dán* *János*, *Juhász* *Imre*,
Fábel *Lajos* 4-4 koronát. *Tóth* *Já-
nos*, *Löwinger* *Lipót*, *Ligeti* *Róbert*
3-3 koronát *Varga* *András*, *Nagy*
Pál, *Matusok* *István*, *Dauda* *Mar-
gitta* (Orosháza), *Svartz* *Miása*, *Oláh*
János, *N. N.* *Nacsa* *István*, *Kacsag*
József 2-2 koronát. *Gyenes* *Juliska*,
Lóci *Etelka*, *Kriszán* *János*, *Pallagi*
István, *Özv.* *Gyurik* *Lajosné*, *Penyev-
rák* *Traján*, *Günhen* *József*, *Kovács*
Károly, *Orosz* *István*, *Koloman* *Büske*,
Mészáros *Pál*, *Csedő* *Gábor*, *Biró*
Antal 1-1 koronát *Kovács* *Pál* 80
fillert. *Fejes* *Mihály*, *Klaszka* *Jakab*
60-60 fillert. E szíves adományok-
ért ezúton mond halás köszönetet a
rendezéséig.

**A Polgári Társaskör farsangi
bálján felülfizettek: Holler *György*
dr. 5 kor. 20 fill. *Bálint* *János*,
Nagy *István*, *Kádár* *Sándor* 1-1
kor, *Kovács* *Fyörgy* 60 fill., *Hévézi*
János, *Bálint* *Jánosné*, *N. N.* 40-40
fill., *Nagy* *Istvánné* 30 fill., *Czene*
János, *Magyar* *János* 20-20 fillert.
A társaskör vezetősége ezen ado-
mányokért köszönetet mond.**

Puskapor a pipában.

Sulyosan megsérült nagylaki munkás.

A meggondolatlan tréfa már nem
egyszer vált sulyos szerencsétlenség
oaozójává. Igaz ugyan, hogy semmi-
féle tréfának hátterében a bűnös
szándék fel nem fedezhető, még is a
tréfa igen gyakran komoly bűnpere-
ket vont szerencsétlen kimenetelű
miatt maga után.

Ilyen esetről értesítettek ma ben-
nünket Nagylakról, mely a követ-
kező:

Mészáros *József* 53 éves napszá-
mos néhány társával a nagylaki
községháza udvarán dolgozott.

Reggel 8 óra tájban a községháza
udvarán tüzet gyújtottak és szalon-
nát sütöttek. kenyeret pirítottak és
aztán reggeliztek. Eközben valame-
lyik munkás *Mészáros* *József* pipáját
puskaporral töltötte meg.

Reggelizés után *Mészáros* *József*
rá akart gyújtani pipájára. Odahajolt
a földön égő zsaratnokokhoz, mikor a
puskaporral töltött pipa óriási durra-
nással szótrobant és *Mészáros* *Jó-
zsef* jobb kezén és arcán óriási
égési sebeket szenvedett, úgy, hogy
bekellett szállítani Makóra, a megyei
közkórházba, hol most ápolják.
Sérülései sulyosak, de nem élet-
veszélyesek.

A csendőrség orálys nyomozást
indított meg az otromba tréfa szerző-
jének kézrekerítése érdekében.

Eladó tehénjárás.

Egy tehénjárás szabadkéz-
ből örökáron eladó. Értekezni
lehet *Szikszay*-utca 39. ujszám
alatti tulajdonosnál.

KÖZGAZDASÁG.

Baromfitenyésztésünk.

Irta: *Guseó* *Ferenc*
m. kir. adóhivatali főoszt.

II.

Elindultunk az épen nem taposott
ösvényen, ne álljunk meg tehát az
első mérföld jelzőnél, hanem igye-
kezzünk kitűzött célunkat — ha
vovejtékes arccal is — elérni munka
után édes a pihenés, a szépen jöve-
delmező vállalkozás busásan fogja
megjutalmazni szorgoskodásunkat.

A tyúk Ázsiából származik, a hol
még ma is vadon él. Innen hozták
be Európába. Az éghajlati viszonyok,
a takarmányozás módja, a talaj minő-
sége, a későbbi keresztesek annyi
fajt állítottak elő, hogy a kezdő
baromfitenyésztő — ha a sok fajtát
leíró, ösmertető könyv jut a kezébe,
azt sem tudja, melyiket válassza;
mert a maga nemében mint szép,
mindegyiknek vannak jó es rossz
tulajdonságai s így nehéz a választás.
Cikkünknek nem az a célja,
hogy valamennyi fajt ismertessük,
erre valók a szakkönyvek, — melyek
közül első helyen ajánlhatjuk „*Hreb-
lay* *Emil*: Baromfitenyésztésünk”
című művét, — valamint hogy egy
szok keretekkel rendelkező közgaz-
dasági rovaton belül lehetetlen is
egy ily széles keretben mozgó
kérdés megvitatása. Célunk csakis
az, hogy azokat a fajokat ismertessük,
melyek Makó és vidéke helyi,
éghajlati, talajbeli s tanyarendszerű
viszonyai mellett — az eddigi tapaszt-
alatok alapján legjobban tenyész-
hetők.

1.) *Tojás*hozamra nézve elsőrangú
fajok az amerikai, csipkés taraju,
sárga lábú *Wyandotte*, az olasz
„*Leghorn*”, a spanyol „*Minorca*”
tyúk. Mind a három faj kiváló tojó,
korán keltetve, már az őszi vedlés
után, — mely februári csirkéknél
már augusztus—szeptember hóban
megtörtént — egész télen át tojnak.
Ezen fajok ugyszólván sohasem,
vagy csak nagyon ritkán költenek s
éppen akkor hozzák leginkább 60—
75 gramm nehéz fehér-sárgás héjú
izletes tojásaikat, mikor a tojás a
legdrágább.

E három faj közül éghajlati visz-
nyainkhoz képest legjobban ajánl-
ható a *Wyandotte*. Van e fajtából
fehér, sárga, fekete, fogolyszínű és
vegyes tarka. Legjobban ajánlható
pedig azért is, mert taraja tuskés,
alacsony, a hidegben nem fagy le
egykönnyen, holott az olasz tyúknál,
ugy a spanyol *minorca* fajtánál, a
sokszor 5-6, sőt 8 centiméter ma-
gas — visszahajló taraj — a 4-5
0 C. fagynál már lefagy s a fagyott
taraju állat — bár nem tenyészkép-
telen — sohasem oly szorgalmas
tojó már többé, mint ezelőtt. A
Wyandotte-ok amerikai tenyész-
tői mesterséges takarmányozással egy-
egy állat tojásáhozamát évi 200
tojásra tudták felvinni s nem régen a
londoni „*Crystal Palace*”-ban meg-
tartott nemzetközi baromfikiallításon
egy fehér *Wyandotte* tyúk évi 216
darab tojásáhozamán nyerte meg a
tekintélyes — 1000 angol fontjutal-
mat. — A szín egyáltalában nincs
befolyással az állat tojásáhozamára,
annyi azonban tény, hogy a fehér
faj kényesebb. Német és Franciaors-
szág, a tulajdonképeni tojástermelő
államok — leginkább a fekete és a
fogolyszínű *Wyandotte*-t tenyész-
tők, mert ezek a legerősebbek s tojásuk
inkább sárgás árnyalatú, már pe-
dig a tojáspiaccokon a fehér héjú to-
jásnak ára a sárgás-barna héjú-
val szemben jelentékenyen alacso-
csabb; a barna vagy sárgás-barna
héjú tojásnak a burka sokkal kemé-
nyebb s ezért a tojás sokkal tartó-
sabb is.

Husuk jelentéktelen szálkás, nem
finom, miután a folytonos tojás-
hozam folytán az állatok által felveit

Kiadó lakás.

Ujjonnan épült házamban 3 utcai szobából és mellékhelyiségekből álló lakás kiadó május elsejére. Ugyanott egy szorgalmas fiu kovácstanoncnak felvétetik.

Kutasi Szabó István.
Csokonai-utca 2. sz.

BUTOR.

Dacára a rossz pénzügyviszonyoknak, abban a helyzetben vagyok, hogy mindennemű butort, ebédlő, szalon, uriszoba, kastélyháló, szanatorium és penzio-berendezést **A LEGELŐNYÖSEBB FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT** szállíthatok. — Kérjen ingyen prospektust. Krcsh lakásrendező. BUDAPEST, IV. Váci-utca 81/V. Nem bankhitel. Váltó nem kell.

„Styria-Universal“**Kötőgépek**

megmunkálnak
finom és vastag-
szálu pamutot
ugyanazon gépen

Árjegyzék ingyen. — Részletre is
Styria-Kötőgépgyár, GRÁZ, III.
Képviselek keresetnek.

Egy szép

udvari lakás

a Hajnal-utcában két szobával és előszobával május elsejére butorozva vagy anélkül bére kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Csak rövid ideig! Ritka alkalom!

Van szerencsém tudatni, hogy társam: Kocsis ur, barátságos megegyezés folytán, kilépett üzletéből s az eddig kocsis és Skopál cég alatti üzletet ezentul saját cégem alatt egyedül én vezetem.

Ajánlható cikkeim: Villamos csillárok, asztali-, fali-, függő-petroléumlámpák, étkező-, kávé- és teas készletek, mosdó-készletek, alpacka- és diszmű-árak, valamint egyéb itt fel nem sorolt áruimnak eddigi, elismert olcsó árait

mélyen leszállítottam s ujévig mindenki mesés olcsón vásárolhat üzletemben.

Lakodalmi ajándékok eddig nem létezett választékában olcsón. Mivel ezen árszállítás csak ujévig tart, saját érdekében áll mindenkinek, hogy ezen kedvező alkalmat kihasználja.

Szíves támogatást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Makó, Fötér (Böhm-ház).

Skopál Ödön,

füveg- és porcelán kereskedő.

Parfumerie „HEZ“ illatszertár

háztartási, kozmetikai és kötszerészeti cikkek nagy raktára. Nagyan és kicsinyben. Budapest, VIII. Losonci-utca 13.

Arc és kézapolási cikkek:

6 darab pipere szappan (vegyes illat)	1 kor.	fil.
12 darab pipere szappan (vegyes illat)	1	80
„Vera-Violetta“ arcszappan	1 darab	70
„Tejkrém“ szappan	1	50
„Vera-Violetta“ arc- és kézkrém	1 tégely	70
„puder“	1 doboz	70
„Tejkrém“	1	20
„Borax“ szappan	1 darab	58
„Kölni-víz“	3 kis üveg	20
„Kothe“ szájvíz	1 üveg	50
1 deka gyöngyvirág parfume	—	50
5 „	2	10

Utánnvétellel csomagolást nem számítunk. — 4 koronán aluli rendelésnél a pénz előre beküldendő 40 fillér portódíjjal. — Illatszertár és háztartási értesítőnk ingyen és bérmentve küldjük.

Egy OKOS fej

minden alkalommal

Dr. OETKER-féle sütőpor használata 1'20 f

Teljesen higiénikus, orvosok által ajánlott élesztőpótló. Használata által minden tészta nagyobb, lazább és könnyebben emészthetővé lesz.

Dr. Oetker-féle Vanilincukor á 12 fillér.

A legnemesebb fűszere minden tésztnak, kakaó és teacsokoládé és krém, kuglopí, torta, pudding és tejszín, továbbá finom vagy porcukorral vegyítve mindennemű sütemény behintésére. Pótol 2—3 cső vaniliát. Ha félcsomag Dr. OETKER VANILINCUKROT 1 kgr. cukorral keverünk és ebből 1 vagy 2 teáskanálnyit 1 csésze teára öntünk, úgy egy kitűnő aromájú teljes italt kapunk.

Dr. OETKER sütőpora és vanilincukra minden fűszerkereskedésben stb. kapható. Kimerítő használati utasítás minden csomag mellett van. Receptgyűjtemény ingyen!

Ujdonság!**Csodaréztrombita!**

ényképes hangszerárjegyzék ingyen. — Óvás! Figyelem a pontos címre és házszámra

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta bármilyen notát játszani. A „Csodaréztrombita“ rendkívül erős, vastag sárgarézből van készítve, könnyen fújható, 45 cm. hosszú, szép tartós billentyűkkel ellátva. Ára sokkal, iskolával és egy hasznos ajándékkal csak 6 kor.

Wagner „Hangszer Király“

országzerte elismert elsőrendű hangszer-áruháza, Budapest, József-körút.

A valódi Kölni-víz makói főraktára.**CSILLAG DROGUERIA**

Makó, Piac tér, Kasznlárok.
Gyógyáru raktár.

Aether. Benzin. Glycerin. Vaseline. Kamfor. Sósav. Kénsav. Salétromsav. Szalmiáksó. Borax. Timsó. Panamagyökér. Dalmát rovarpor. Heyden-salicil (Deka 6 fill.)

Tengeri só kilója 44 fillér. Angol szódavegytisztító kgr. 1'20
Kémház kilója 1 kor. 20 fill. Csukamárolaj 1'20

Bel- és külföldi különlegességek.

Nestle. Hydram. Infantina. Pnespatone. Kufele. Bendsó p és Van Houten Cacao. Gerbaud csokoládé. Tejucor.
BOROLIN **LYSOFORM** **PETROL**
szappan szesz és só 50 fill. 70 fill. és 1'40 hajszes 50 fillér.
Kalodont. Kalogen. Thymol 50 fill. Odol 1'90 és 1'10. Odontin 1'20. Trex-fogpor.
Diana sóborszesz és egyéb Diana készítmények.

Karácsonyi és ujévi ajándéknak alkalmas

Manikür és parfümcasettek, francia szappanos és parfümök. Manikür-alkatrészek. Fésűk. Kefék. Gilette borotváló készülék. Tea, rum- és likőressenciák. Háztartási cikkek, mosóporok 25 fillér. Vashall 25 fill.

Irrigátor 1 és fél literes első minőség 4 korona.

ÜSZ HAJ fiatal színének visszaadására hajfíjtó 1 és 2 kor.
Hajhullás elleni szer 1 és 2 korona.
FOG- és szájjápolásra szájvíz 70 fill. fogpaszta 50 fill.

Dralle illusio: Ibolya. Gyöngyvirág. Orgona. Rózsa. Narcis. Orchidea. Szegfű. Heliotrop. stra.

Nyomdász-tanulók

felvétetnek lapunk nyomdájában.

Nyomtatott a „Makói Független Ujság“ vállanyerőre berendezett műintézetében Makón.

LEGUJABB RAGLÁNOK

őszi és téli

legdivatosabb posztó és plüss kabátok, mindenfajta szőrme boák és muffok

a legegyszerűbből a legfi-

nomabb kivitelig. Bakfisch és gyermekfelöltők

Bluzok, aljak pongyolák és kosztümök

nemkülönbön női fehérneműek dús választékban

olcsó szabott árakon kaphatók

Pártos E. és Társa

nagy női felöltők áruházában Makón, Fő té Otthon-kávéház mellett.

„VARAZSFUVOLA.”

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola” rendkívül kellemes-20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kotta, füzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona. Csakis Wagner „Hangszer-Király” országszerte a legolcsóbb hangszeráruházában kapható, Budapest, özsef-körút 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

A fogak hófehérségét, tisztaságát, csak úgy érhetjük el, ha állandóan használjuk a kipróbált és jónak bizonyult valódi **Ideál-fogkrémet.** A szájnak és fogaknak kellemetlenségeit és szájtalan betegségeit megszünteti KUDAR-féle

antiseptikus és aromatikus fog- és szájviz.

A kéznek finomságát, bársonyszerűségét rövid idő múlva elérhetjük, ha az Ideál-kézfinomítót használjuk!

Az arcon levő pattanásokat, foltokat, eltávolíthatjuk, ha egyszerű kezelés mellett az Ideál-arckenőcsőt használjuk!

Végül az arcnak üdeségét, szépségét, fiatalosságát csak úgy érhetjük el, ha

Ideál-krémet, Ideál-tejet, Ideál-tejkrémet, Ideál-poudert, Ideál-szappant

használunk. — Mindezen kitűnő készítmények törvényes védjeggyel vannak ellátva — és **KUDAR LAJOS** újvárosi gyógyszerárúhá-
ban szereshetők be.
Telefon-szám: 68. Telefon-szám: 68.

Meglepő ujdonság!

Facimbalom (Xilophon.)

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A facimbalom 15 különböző nagyságban összehangolt fadarabból áll és a mellékelt verőkkel (ugy mint a cimbalom) lesz játszva. Ára verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal csak 6 korona

Wagner a „Hangszer-király”

országszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában, Budapest, József körút 15.z Fényképes árjegyek ingyen. **Óvás:** Figyeljen a pontos címére

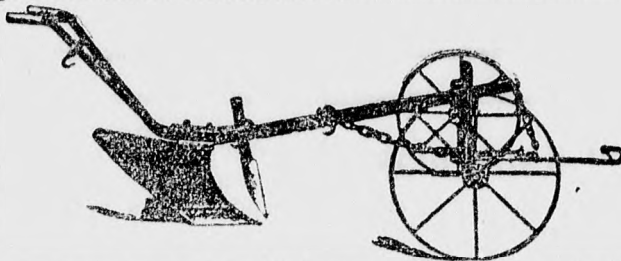
Telefon szám 126.

ERTESÍTÉS!

Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy

gazdasági gépraktáramat

a legujabb gazdasági gépekkel kibővítettem. Az őszi szántáshoz egy teljes vagonrakomány hírneves tüköracél kormányval ellátott mindenféle szereztem be. Ezen ekék kiválósága abban nagyságu **ekét** rejlik, hogy bárminő nedves földben is nem ragadnak, és igen csekély vonóerőt igényelnek. Bárkinek is próbaszántásra rendelkezésére bocsátok. Továbbá raktáron tartok

szecska-
vágót,
répavágót,
kukorica-
morzsolókat.

Különös figyelmébe ajánlom a t. gazdaközönségnek a világhírű **Unikum Drill sorvető, Imperátor műtrágya és magvetőgépeket,** melyek miután sorba vetnek és sorba trágyáznak, utolérhetetlen tökéletességükkel fogva ez idig páratlanul állanak a téren. Ujdonság! Raktáron tartom az eddig még nem ismert és ki- **kukoricaszár arató-**
tűndő beavált Johnston-féle **gépet.** Végül mindenféle gépek azonnali javítását a legszolidabb áron elvállalom és jóállás mellett teljesítem.

Legujabb! Léghűtéses (vzhűtés nélküli) motor, egyszerű, veszély nélküli, bárki által könnyen kezelhető.

A t. gazdaközönség **LIPTÁK BÉLA** mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye, Makó, Szent János-tér 20. sz. b. pártfogását kérve továbbra is tiszteltetel

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **Réthy-féle pemeterü** cukorkánál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden darabján rajta van a RETHY név.

1 doboz ára 60 fill.
Nagy doboz 1 kor.
Mindenütt kapható!

Csak Réthy-félét fogadjanak el

Saját szerkezetű láncoskutat készítése felelősséggel.

Gépek javítását, átalakítását a legmodernebb szerszámok segélyével a legpontosabban és **legolcsóbb árban, kedvező fizetési feltételek mellett eszközöl:**

Gulácsi János vasipartelepe és **Makó.** gazd. gépraktára

Dessewffy-tér 31. szám. (Ludpiac.)

Telefonszám 50.

Telefonszám 50.

Autogén hegesztés és vágás!

Új fecsik nagy raktára és készítése.

Vízvezeték kellek és szerelések.

A hölgyközönség figyelmébe!

Őszi és téli divat ujdonságok, női és leány felöltők, bársony és plüss kabátok, szőrmével bélelt rövid és hosszú kabátok, kész kosztüm különlegességek, elegáns utcai és fogadó ponyolák, női aljak, bluzok, alsók, szőrme boák és muffok, leány ruhák, női és gyermek fe-

MAKÓ. hárneműek FÖTÉR.

Király Lajos áruházában

legjutányosabban szerezhetők be.

Kawa-Santal Kapszulák kitűnő szer húgycsőfolyás, kankó, herelob, hólyag-hurut és idült fehérfolyás ellen. Meglepően gyors hatás. 1 doboz 3 korona.

Dr. Bojta-Injekció ezzel egyidejűleg használva. Orvosi ajánlva. 1 üveg 1 kor. 60 fill. Ehhez egy fecskendező férfiakra vagy nőknek 1 kor. 50 fill. eredményért kezesség.

Universal-Fluid felülmulhatatlan hatású testszaggyógyásznál, reuma-, csusz-, fej-, fogfájásnál és bőrvízkeletégnél. 1 próbaüveg 40 fill. 1 nagy üveg 1 kor. 50 f.

Skribanke M. K. gyógyszer-tára a „Kereszt“-hez. Temesvár, Erzsébetváros, XIV., Hunyadi-ut 38.

Viszontelárusítók jól fizetve.

Megérkezett

1000 darab női füző, kitűnő minőség és legdivatosabb fazon, darabja

1 koronától 5 koronáig.

Alkalmi áruház.

A Kossuth-szoborral szemben.

Ujdonság!

Tündérharangok.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani Kovácsolt vasállványon 15 összehangolt ezüst-fémcsengővel van ellátva. Erős, szép kivitelben, verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal együtt csak 0 koronára **Wagner Hangszer-Király** országszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában, Budapest, József-körút 15. szám alatt
Óvás: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérlni, eladni, bérbeadni, bármit ismertté
B tonni vagy értekesíteni akar **aMakói Független Ujság** hirdetésel útján.
Rikkancsok felvételnek a kiadóhivatalban.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság

XXIII-ik rendes közgyűlését

1913. évi február hó 15-ik napján d. u. 5 órakor Aradon, saját székházában fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság, a választmány és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1912. évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Három választmányi tag választása.
4. Esetleges indítványok.

Ezen közgyűlésre a t. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókintézetinél Makón, Pécskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt szelvényeivel együtt letéttetett.
Aradon, 1911. január hó 28-án.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvénytársaság igazgatósága.